

65

Geen aansluiting bij forfaitair stelsel voor toekenning schadevergoeding

Gerechtshof 's-Hertogenbosch
25 maart 2021, 200.283.343_01,
ECLI:NL:GHSHE:2021:919
(mr. A.M. Bossink, mr. J.C.E. Ackermans-Wijn,
mr. C.A.R.M. van Leuven)
Noot Mr. J.F. (Jeffrey) Groen

Wvggz. Hoger beroep klachtzaak. Schadevergoeding. Forfaitair systeem.

[Wvggz art. 8:11, 8:12, 8:13, 10:7, 10:11]

Gegrond hoger beroep tegen toegekende schadevergoeding. Voldoende causaal verband tussen schending van wettelijke informatieverplichtingen en geleden schade. Verzoek om aan te sluiten bij het forfaitair systeem zoals voorgesteld door het onderzoeksrapport van de Universiteit van Amsterdam afgewezen. Billijke schadevergoeding toegekend ad € 250.

[de man],
thans verblijvende in de PI te [plaats],
appellant,
hierna te noemen: [de man], of de man,
advocaat: mr. E.H.M. Graafmans,
Als belanghebbenden worden aangemerkt:
de geneesheer-directeur, mevrouw drs. [de geneesheer-directeur],
verbonden aan stichting [stichting] te [vestigingsplaats] (hierna te noemen de instelling),
en
de zorgverantwoordelijke, de heer drs. [psychiater], psychiater,
verbonden aan de instelling,
en
psychiater in opleiding, de heer drs. [psychiater in opleiding],
verbonden aan de instelling,
hierna gezamenlijk te noemen: de behandelaren,
voor wie als advocaat optreedt: mr. A.J. de Dan-schutter.

Hof:

1. Het geding in eerste aanleg

Het hof verwijst voor het verloop van het geding in eerste aanleg naar de beschikking van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, zittingsplaats Middelburg, van 5 juni 2020.

2. Het geding in hoger beroep

2.1. Bij beroepschrift van 7 september 2020, met producties, ingekomen bij het hof op diezelfde datum, heeft de man verzocht, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

I. hem in zijn hoger beroep ontvankelijk te verklaren;

II. de bestreden beschikking deels te vernietigen;

III. te bepalen dat de schending van de informatieplicht van artikel 8:13 Wvggz aanleiding is voor toekenning van een schadevergoeding van € 250,- of althans een bedrag in goede justitie te bepalen;

IV. te bepalen dat overschrijding van de tijdelijke verplichte zorg aanleiding is voor toekenning van een schadevergoeding van € 600,- of althans een bedrag in goede justitie te bepalen;

V. te bepalen dat een last tot toevoeging wordt afgegeven, kosten rechtens.

2.2. Bij verweerschrift, ingekomen bij het hof op 29 december 2020, hebben de behandelaren verzocht het hoger beroep van de man zoals opgeworpen bij hoger beroepschrift van 7 december 2020, ongegrond te verklaren en de beschikking van de rechtbank van 5 juni 2020 in stand te laten, een en ander kosten rechtens.

2.3. Het hof heeft voorts kennis genomen van de inhoud van:

– het V8-formulier van de advocaat van de man, ingekomen bij het hof op 19 januari 2021;

– het V8-formulier van de advocaat van de man, ingekomen bij het hof op 29 januari 2021.

2.4. De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden op 9 februari 2021. Verschenen zijn:

– de man, bijgestaan door zijn advocaat;

– drs. [de geneesheer-directeur] en drs. [psychiater], bijgestaan door hun advocaat.

2.4.1. Drs. [psychiater in opleiding] is, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet tijdens de mondelinge behandeling verschenen.

3. De beoordeling

3.1. Bij beschikking van 21 februari 2020 van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Middelburg, is een machtiging verleend tot voortzet-

ting van de op 19 februari 2020 opgelegde crisismaatregel ten aanzien van de man tot en met 13 maart 2020.

3.2. Ter uitvoering van de crisismaatregel verbleef de man in het psychiatrisch ziekenhuis [de instelling] te [vestigingsplaats].

3.3. De behandelaren hebben op 4 maart 2020 een beslissing genomen tot het verlenen van verplichte zorg, inhoudende het toedienen van medicatie onder dwang. Die beslissing is schriftelijk aan verzoeker medegedeeld. De man is op 4 maart 2020 weggelopen uit het psychiatrisch ziekenhuis.

3.4. De man is op 6 maart 2020 teruggebracht naar [de instelling] en aldaar ondergebracht op een separeerafdeling. De beslissing tot verblijf in de separeerruimte is gesteld op het formulier “beslissing verlenen verplichte zorg”. De man is tot en met donderdag 12 maart 2020 16.30 uur gesepareerd geweest, waarna hij is ontslagen uit de instelling en naar huis is teruggekeerd.

3.5. De man heeft op 6 maart 2020 bij de klachtencommissie van [de instelling] geklaagd tegen de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg als bedoeld in artikel 8:9 Wvvgg, inhoudende het tegen de wil van de man toedienen van medicatie, alsmede over de beslissing tot insluiting in de separeerruimte. Ook heeft hij om een schadevergoeding verzocht. De klachtencommissie heeft op 23 maart 2020 beide klachten ongegrond verklaard.

3.6. Bij de bestreden beschikking heeft de rechtbank de klachten van de man gegrond verklaard ten aanzien van de schending van de informatieverplichting en ten aanzien van de overschrijding van de termijn van 3 dagen tijdelijke verplichte zorg in noodsituaties. De instelling is hiervoor veroordeeld tot betaling van een bedrag van € 75,- aan de man. De man heeft zijn klacht tegen de medicatietoediening ingetrokken. De overige klachten zijn ongegrond verklaard.

3.7. De man kan zich met voornoemde beschikking gedeeltelijk niet verenigen is hiervan in hoger beroep gekomen.

3.7.1. De man kan zich niet vinden in de hoogte van de door de rechtbank vastgestelde schadevergoeding van in totaal € 75,-. De man voert – kort samengevat – het volgende aan. Doordat de behandelaren de wettelijke voorschriften niet in acht hebben genomen en de informatieverplichting hebben geschonden door de advocaat van de man tot twee keer toe niet te informeren over zijn

verblijf in de separeer, is de man verstoken geweest van rechtsbijstand.

Daarnaast heeft de man ten onrechte zes dagen in separatie gezeten, waarbij zijn rechten met voeten zijn getreden. Onvoldoende is onderkend dat een dagenlange separatie – met name voor de man gelet op zijn psychiatrische verleden – een zeer grote impact heeft. Voor het vaststellen van de hoogte van de schadevergoeding dient aansluiting te worden gezocht bij de forfaitaire bedragen die gehanteerd worden in het onderzoeksrapport van de UvA, zoals door de man beschreven.

3.8. De behandelaren voeren – kort samengevat – het volgende aan. De man is niet verstoken geweest van rechtsbijstand, omdat hij nog voor aanvang van de insluiting met hulp van de patiëntvertrouwenspersoon (verder: PVP) een klacht heeft ingediend. Bovendien kon de man zelf telefonisch contact opnemen met zijn advocaat. Hoewel de behandelaren erkennen een onjuist formulier te hebben gebruikt voor de insluiting, was de beslissing de man in te sluiten uit zorginhoudelijk oogpunt de enige juiste. Indien het goede formulier was gebruikt was het resultaat hetzelfde geweest. De man heeft zijn concrete schade niet inzichtelijk gemaakt en de behandelaren achten een vergoeding van € 25,- per dag billijk (ondanks dat hij niet is benadeeld).

3.9. Het hof overweegt als volgt.

3.9.1. Het hof stelt voorop dat de man ontvankelijk is in zijn verzoeken gelet op de uitspraken van de Hoge Raad van 20 november 2020 (ECLI:NL:HR:2020:1806 en

ECLI:NL:HR:2020:1808), nu daaruit volgt dat noch in art. 10:12 Wvvgg, noch elders in de Wvvgg, hoger beroep tegen een beslissing op de voet van deze bepaling wordt uitgesloten. Nu de regels inzake de verzoekschriftprocedure uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op een procedure ingevolge de Wvvgg aanvullend van toepassing zijn, staat op grond van art. 358 lid 1 Rv hoger beroep open tegen de beslissing van de rechtbank op het verzoek tot schadevergoeding.

3.9.2. Artikel 10:11 Wvvgg bepaalt dat bij een verzoek als bedoeld in artikel 10:7 Wvvgg verzoeker bij de rechter tevens om schadevergoeding door de zorgaanbieder kan verzoeken. De rechter kan op dit verzoek afzonderlijk beslissen en kan ook ambtshalve tot schadevergoeding door de zorgaanbieder besluiten.

Op grond van artikel 10:11 lid 4 Wvvgg wordt de schadevergoeding naar billijkheid vastgesteld.

3.9.3. De rechtbank heeft bij de bestreden beschikking de klacht tegen de insluiting ten aanzien van schending van de informatieverplichtingen (artikel 8:13 lid 1 en 3 Wvvggz) en ten aanzien van overschrijding van de termijn van drie dagen tijdelijke verplichte zorg in noodsituaties (artikel 8:11 jo. artikel 8:12 lid 1 Wvvggz) gegrond verklaard.

Ten aanzien van de verzochte schadevergoeding wegens schending van de informatieverplichtingen van artikel 8:13 Wvvggz heeft de rechtbank overwogen: *“Hoewel de hier relevante bepalingen van de Wvvggz niet in acht zijn genomen, is de rechtbank onvoldoende gebleken dat verzoeker als gevolg van deze procedurele fouten is benadeeld. Verzoeker was ondanks het ontbreken van een schriftelijk besluit wel van de beslissing op de hoogte en kende – nu hij zich daadwerkelijk daarover bij de klachtencommissie heeft beklaagd – ook zijn rechten. Ondanks schending van de informatieverplichtingen is verzoeker ook niet verstoken gebleven van rechtsbijstand. Bovendien, ook als de juiste formaliteiten waren betracht, was verzoeker gezien de noodsituatie ingesloten geweest. De mogelijk door de insluiting zelf geleden schade kan niet worden gezien als causaal in verband te staan met de gemaakte fouten in de informatieverplichtingen. De rechtbank is daarom van oordeel dat verzoeker materieel niet in een andere situatie is komen te verkeren dan wanneer de bedoelde bepalingen juist zouden zijn nageleefd. Voor toewijzing van het verzoek tot schadevergoeding in verband met de schending van de hier bedoelde verplichtingen is derhalve geen plaats.”*

Vast is komen te staan dat de advocaat van de man pas op 10 maart 2020 via de PVP op de hoogte is gesteld van de insluiting van de man in de separeer, terwijl de man reeds sinds 6 maart 2020 ingesloten was. Het hof stelt voorop dat de toepassing van tijdelijke interventies in noodsituaties op grond van art. 8:11 en 8:12 Wvvggz aan strenge criteria is onderworpen en dat de mogelijkheid van bijstand van een advocaat daarbij een wettelijk en fundamenteel recht is van de patiënt. Anders dan de rechtbank is het hof van oordeel dat er voldoende causaal verband is tussen de door de insluiting zelf geleden schade en de gemaakte fouten in de informatieverplichtingen, in het bijzonder het niet in kennis stellen van de advocaat van de beslissing tot het verlenen van de tijdelijke verplichte zorg in noodsituatie, zoals art. 8:13 lid 3 Wvvggz voorschrijft.

Met enige mate van waarschijnlijkheid kan immers worden aangenomen dat wanneer de advocaat van de man na de insluiting van de man op 6 maart 2020 onverwijld was geïnformeerd, de overschrijding van de termijn van drie dagen tijdelijke verplichte zorg, in dit geval het verblijf in de separeerruimte, met nog eens drie dagen, niet zou hebben plaatsgevonden, met een mogelijk andere uitkomst van verblijf of behandeling van de man.. Immers de advocaat had als gespecialiseerde Wvvggz-advocaat de zorgverantwoordelijke er op kunnen wijzen dat deze in strijd handelde met art. 8:12 lid 4 Wvvggz, op grond waarvan de zorgverantwoordelijke, indien hij meende dat de betreffende tijdelijke verplichte zorg langer dan drie dagen zou moeten duren, een wijziging had moeten vragen van de zorgmachtiging. Dat de man wel de bijstand had van de PVP kan hier niet aan afdoen, omdat deze bijstand niet op een lijn gesteld kan worden met de rechtsbijstand van een advocaat. De stelling van de behandelaren dat de man zelf telefonisch contact op had kunnen nemen met zijn advocaat acht het hof niet realistisch, aangezien de man wegens zijn psychische toestand in de separeer werd gezet, nog daargelaten dat deze zienswijze bovendien geheel voorbijgaat aan de wettelijke plicht van de zorgverantwoordelijke om de geneesheer-directeur zo spoedig mogelijk op de hoogte te stellen van de toepassing van de tijdelijke interventies, aangezien op de geneesheer-directeur de verplichting rust om de betrokkene, zijn vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift te zenden van de beslissing van de zorgverantwoordelijke. Daar waar de behandelaren aangeven dat zij de advocaat niet eerder konden informeren omdat de insluiting van de man plaatsvond op vrijdagavond, na afloop van de werktijd van de betreffende afdeling, volgt het hof hun standpunt niet. Het kan naar het oordeel van het hof niet zo zijn dat een patiënt verstoken blijft van rechtsbijstand omdat hij nu net in het weekend in een separeerruimte wordt geplaatst. Dit klemt temeer daar er bij de toepassing van de artikelen 8:11 tot en met 8:13 Wvvggz gaat om interventies met een tijdelijk karakter van maximaal 3 dagen, hetgeen meebrengt dat dat de informatieverplichtingen *onverwijld* moeten worden uitgevoerd, aangezien anders de bescherming en waarborgen die de wet met deze verplichtingen wil bieden volledig illusoir worden.

Ten slotte volgt het hof de behandelaren niet in hun stelling dat het resultaat hetzelfde zou zijn

geweest indien zij wel een nieuw verzoek tot het verkrijgen van een zorgmachtiging bij de rechtbank zouden hebben ingediend. De uitkomst van die procedure kan immers niet met zekerheid worden voorspeld.

Gelet op het voorgaande acht het hof een schadevergoeding wegens schending van de informatieverplichtingen op zijn plaats.

Het hof acht een vergoeding van € 100,- hiervoor redelijk en billijk.

Ten aanzien van de overschrijding van de maximale termijn van 3 dagen tijdelijke verplichte zorg in noodsituaties heeft de rechtbank een vergoeding ten bedrage van € 75,- redelijk en billijk geacht, daarbij in aanmerking nemend dat de man blijkens de op 21 februari 2020 verleende machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel gedurende de periode waarin hij onrechtmatig was ingesloten, al wel rechtmatig in een aantal vrijheden was beperkt en verplicht was opgenomen in de instelling en dat hij in plaats van te verblijven op een (gesloten) afdeling van de afdeling langer dan drie dagen in de separeer heeft verbleven.

Het hof ziet geen aanleiding om aan te sluiten bij het door de man aangedragen onderzoeksrapport van de Universiteit van Amsterdam, nu het voorgestelde systeem van schade begroten (nog) niet rekent op een brede acceptatie. Aan de andere kant was het langdurig verblijf in de separeerruimte voor de man een zeer vervelende ervaring. Ook het feit dat de man op dezelfde dag dat hij uit de separeer kwam meteen naar huis mocht, doet de vraag rijzen of dit verblijf gedurende deze periode, ook indien er wel een wettelijke grondslag zou zijn geweest, wel noodzakelijk is geweest. Het hof stelt gelet op alle omstandigheden deze schadevergoeding naar billijkheid vast op € 150,-.

3.10. Het voorgaande leidt er toe dat het hof de bestreden beschikking zal vernietigen, voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen, en de schadevergoeding vast zal stellen van in totaal € 250,-. Het hof zal de proceskosten compenseren, gelet op de aard van de procedure, in die zin dat ieder der partijen de eigen kosten draagt. Het hof zal tenslotte het verzoek ten aanzien van de door het hof te verstrekken last tot toevoeging afwijzen, nu de wettelijke grondslag hiervoor ontbreekt.

4. De beslissing

Het hof:

– vernietigt de beschikking van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Middelburg, van 5

juni 2020, voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen:

en in zoverre opnieuw rechtdoende:

- veroordeelt de instelling tot betaling van een bedrag van € 250,- aan schadevergoeding aan de man;
- verklaart deze beslissing tot zover uitvoerbaar bij voorraad;
- compenseert de proceskosten, in die zin dat iedere partij de eigen kosten draagt;
- wijst af het meer of anders verzochte.

NOOT

Deze beschikking betreft het hoger beroep tegen de beschikking van de rechtbank Zeeland-West-Brabant van 5 juni 2020.¹ In deze annotatie komen eerst de feiten en de oordelen van de rechtbank en het hof aan de orde voor wat betreft het verzoek om schadevergoeding. Voor een uitgebreide beschrijving van de feiten en de inhoudelijke beoordeling van de klachten zij verwezen naar de beschikking in eerste aanleg, nu die feiten in hoger beroep vaststonden.²

1. Feiten

Op 21 februari 2020 is ten aanzien van de betrokkene in deze zaak een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend. In die beschikking was geen machtiging gegeven voor verplichte zorg in de vorm van insluiting; wel in de vorm van het toedienen van medicatie. Ter uitvoering van de machtiging verbleef de man in een psychiatrisch ziekenhuis. Op 4 maart 2020 werd de beslissing genomen tot het verlenen van verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie. Daarop is de betrokkene uit de instelling weggelopen. Op 6 maart 2020 is de betrokkene teruggebracht, waarna hij direct is gesepareerd tot en met 12 maart 2020. Over de beslissing tot insluiting heeft de betrokkene geklaagd.

1 Rb. Zeeland-West-Brabant 5 juni 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:2463, «JGz» 2021/72, m.nt. R.H. Zuidherhoudt.

2 Tegen de beslissing van de rechter staat op grond van art. 10:9 lid 3 Wvrgz immers geen hoger beroep open. Wel staat hoger beroep open tegen het oordeel van de rechtbank over het verzoek om schadevergoeding (vgl. HR 20 november 2020, ECLI:NL:HR:2020:1806, r.o. 3.2.2).

De klachtencommissie heeft de klachten van de betrokkene ongegrond verklaard.

2. Rechtbank

De rechtbank verklaarde de twee klachten over de beslissing tot de insluiting gegrond: ten eerste voor de schending van de informatieverplichtingen rondom de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg; ten tweede voor de overschrijding van de termijn van maximaal drie dagen tijdelijke verplichte zorg in noodsituaties. Voor wat betreft de schadevergoeding had de betrokkene verzocht om aan te sluiten bij de forfaitaire systematiek zoals voorgesteld in het onderzoeksrapport van de Universiteit van Amsterdam (hierna: het onderzoeksrapport).³ Op basis van dit rapport is de schade voor overschrijding van de termijn van drie dagen tijdelijke verplichte zorg in noodsituaties begroot op € 600; voor het niet op schrift stellen en/of niet schriftelijk motiveren van de beslissing op € 250 en voor het niet in kennis stellen van de beslissing tot het verlenen van tijdelijke verplichte zorg in een noodsituatie op € 250.

Ondanks de geschonden informatieverplichtingen was de rechtbank er echter onvoldoende van overtuigd dat de betrokkene als gevolg van die procedurele fouten was benadeeld. De rechtbank oordeelde dat 'de mogelijk door de insluiting geleden schade' niet in causaal verband stond met de gemaakte fouten. Naar het oordeel van de rechtbank was de betrokkene materieel niet in een andere situatie komen te verkeren dan wanneer de juiste procedure zou zijn gevolgd (zie het citaat van de rechtbank in r.o. 3.9.3 van de hier geannoteerde uitspraak). Voor wat betreft de overschrijding van de maximale termijn van drie dagen tijdelijke verplichte zorg oordeelde de rechtbank dat wel sprake was van causaal verband tussen de rechtsinbreuk en de gestelde

schade, omdat daarvoor geen wettelijke grondslag meer aanwezig was. Als vergoeding van immateriële schade in de vorm van spanning, onzekerheid en gevoelens van onmacht achtte de rechtbank een bedrag van € 75 redelijk en billijk.

3. Het hof

De betrokkene is in hoger beroep gekomen tegen de door de rechtbank toegekende schadevergoeding van € 75. Daarbij heeft hij aangevoerd dat hij wel verstoken was geweest van rechtsbijstand en dat de rechtbank onvoldoende had onderkend dat een dagenlange separatie een zeer grote impact had gehad. Opnieuw verzocht de betrokkene om aan te sluiten bij het onderzoeksrapport. Het hof oordeelde dat er voldoende causaal verband was tussen de door de – kennelijk nu niet meer "mogelijke" – insluiting zelf geleden schade en de gemaakte fouten in de informatieverplichtingen. In het bijzonder ging het dan om het niet in kennis stellen van de advocaat van de beslissing tot het verlenen van tijdelijke verplichte zorg in noodsituaties.⁴ Het hof heeft dit oordeel uitgebreid gemotiveerd (zie r.o. 3.9.3) en achtte op dit punt een vergoeding van € 100 billijk. Voor wat betreft de overschrijding van de maximale termijn van drie dagen tijdelijke verplichte zorg volgde ook het hof het verzoek om aan te sluiten bij het onderzoeksrapport niet. Net als de rechtbank overwoog het hof dat het voorgestelde systeem van schade begroten (nog) niet kon (kan) rekenen op een brede acceptatie. Het hof achtte op dit punt een vergoeding van € 150 redelijk en billijk. In totaal kende het hof dus een bedrag van (€ 100 + € 150 =) € 250 toe.

4. Beschouwing

Met enige regelmaat verwijst een betrokkene bij zijn of haar verzoek om schadevergoeding naar het forfaitaire systeem dat is voorgesteld in het onderzoeksrapport. De primeur had de rechtbank die op 25 juni 2020 in eerste aanleg oordeelde in de zaak die hier wordt besproken.⁵ Zoals hier vóór al aan de orde kwam, wees de rechtbank het verzoek af met de motivering dat het voorgestelde systeem '(nog) niet kan rekenen op een

3 Mr. dr. R.P. Wijne, *Schadevergoeding vragen aan een klachtencommissie als bedoeld in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg: wat is billijk?*, Universiteit van Amsterdam, 1 oktober 2019. Zie ook het gepubliceerde 'forfaitair stelsel 2.0' d.d. 15 juli 2020 naar aanleiding van de ontwikkelingen en rechtspraak in de eerste zes maanden na de inwerkingtreding van de Wvvgz. De relevante documenten zijn te vinden op www.pvp.nl/WVGGZ/ik-krijg-verplichte-zorg/Ik-heb-een-klacht/Wvvgz-klachtenbehandeling-enschadevergoeding.

4 Zie art. 8:13 lid 3 Wvvgz.

5 Rb. Zeeland-West-Brabant 5 juni 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:2463, «JGz» 2020/72, m.nt. R.H. Zuijderhoudt.

brede acceptatie van schade begroten. In de hier geannoteerde uitspraak heeft het hof dat oordeel van de rechtbank met precies dezelfde – overigens zeer korte – onderbouwing bevestigd. Het hof heeft daar *'aan de andere kant'* aan toegevoegd dat het langdurig verblijf in de separeer-ruimte een zeer vervelende ervaring was en dat het feit dat de betrokkene naar huis mocht zodra hij uit de separeer kwam, deed betwijfelen of de insluiting wel noodzakelijk was geweest. De argumentatie *'aan de andere kant'* doet verwachten dat – na een argument tégen het forfaitaire systeem – een argument vóór het volgen van het forfaitaire systeem volgt. Het hof heeft het echter (helaas) bij de ene afwijzingsgrond gelaten. Opvallend is ook dat het hof hier het onderzoeksrapport alleen bespreekt in het kader van de overschrijding van de maximale termijn van drie dagen tijdelijke verplichte zorg. Het onderzoeksrapport omvat echter ook schadevergoeding ter zake van geschonden informatieverplichtingen. Niet helemaal duidelijk is of de betrokkene alleen voor de termijnoverschrijding een beroep heeft gedaan op het onderzoeksrapport. Dat lijkt wel uit r.o. 3.7.1 te kunnen worden afgeleid, maar in eerste aanleg heeft de betrokkene daarin geen onderscheid gemaakt (zie r.o. 4.34) en zo'n onderscheid ligt natuurlijk ook niet voor de hand. In een andere zaak gaf (eveneens) de rechtbank Zeeland-West-Brabant op 2 juli 2020 een extra reden om het onderzoeksrapport niet te volgen. In deze zaak overwoog de rechtbank ten eerste (opnieuw en met precies dezelfde formulering als in haar beschikking van één week eerder) dat het voorgestelde systeem van schade begroten (nog) niet kon rekenen op een brede acceptatie. In aanvulling daarop overwoog de rechtbank het met de zorgaanbieder eens te zijn dat steeds moet worden bezien welke schade de individuele betrokkene in de individuele omstandigheden lijdt. Daar leent een forfaitair systeem zich niet voor, aldus de rechtbank.⁶

In de hier geannoteerde uitspraak laat het hof naar mijn mening een kans liggen om zich (al

dan niet principieel) vóór dan wel tégen het in het onderzoeksrapport (voorgestelde) forfaitaire systeem uit te spreken. Dat is jammer, omdat zo onduidelijkheid blijft bestaan voor zowel de betrokkenen als de professionals binnen het kader van de Wvvgz. Betrokkenen zullen zich blijven beroepen op het – voor hen doorgaans gunstige – forfaitaire systeem; instellingen en behandelaren zullen blijven proberen om de schadelast die uit gegronde klachten kan voortvloeien te beperken. Dat betekent dat het forfaitaire systeem waarschijnlijk ook nooit als zodanig breed geaccepteerd zal worden in de verschillende 'groepen' die actief zijn in de gedwongen zorg (denk aan betrokkenen en hun advocaten, patiëntvertrouwenspersonen, het openbaar ministerie, instellingen, behandelaren en beleidsmakers), tenzij de wetgever daar (alsnog) duidelijkheid over verschaft. Met de annotator van de uitspraak in eerste aanleg deel ik het standpunt dat volstrekt onduidelijk is wanneer dan wel sprake zou (moeten) zijn van een 'brede acceptatie', waarop het hof kennelijk wacht.⁷ Daarbij komt dat het nu ook onduidelijk is waarom (soms) wel aansluiting wordt gezocht bij de eveneens forfaitaire bedragen van de oriëntatiepunten van het Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht (LOVS) die worden toegekend in het kader van onterechte vrijheidsbeneming.⁸ In het LOVS zijn immers de afdelingen strafrecht van de rechtbanken en gerechtshoven verenigd, en dus (ook) niet alle betrokken (beroeps)groepen binnen het strafrecht.⁹

6 Rb. Zeeland-West-Brabant 2 juli 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:5158, r.o. 4.3.4, «JGz» 2020/73, m.nt. R.B.M. Keurentjes. De betreffende overwegingen zijn door dezelfde rechtbank herhaald in rb. Zeeland-West-Brabant 15 januari 2021, r.o. 4.13, «JGz» 2021/36, m.nt. H.J. Beintema.

7 Rb. Zeeland-West-Brabant 5 juni 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:2463, «JGz» 2020/72, m.nt. R.H. Zuijderhoudt.

8 Zie bijvoorbeeld rb. Noord-Holland 3 februari 2020, ECLI:NL:RBNHO:2020:691 waarin de rechtbank *niet* aansloot bij de LOVS-oriëntatiepunten omdat geen sprake was van een verblijf in een instelling in het kader van een strafvorderlijk belang. Vgl. gelijkelijk rb. Noord-Holland 9 maart 2020, ECLI:NL:RBNHO:2020:1856, r.o. 4.3.5. Wel sloten bij de LOVS-oriëntatiepunten aan rb. Den Haag 19 juni 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:9125; rb. Midden-Nederland 15 februari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1563, r.o. 4.8, «JGz» 2021/42, m.nt. J.F. Groen en rb. Midden-Nederland 15 februari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:2561, r.o. 4.6.

9 Zie www.rechtspraak.nl/Voor-advocaten-en-juristen/Reglementen-procedures-en-formulieren/Strafrecht/Paginas/Oriëntatiepunten-voor-straftoemeting.aspx.

Het zal toch aan het (een) hof zijn om zich over deze verzoeken uit te spreken, nu betrokkenen niet rechtstreeks tegen een beslissing van de (een) rechtbank cassatie kunnen instellen om duidelijkheid van de Hoge Raad te verkrijgen. Wellicht durft het hof 's-Hertogenbosch het binnenkort alsnog aan. Dat hof heeft namelijk op 27 mei 2021 een tussenbeschikking gewezen in het hoger beroep tegen een niet-gepubliceerde beschikking van de rechtbank Oost-Brabant van 28 mei 2020. In dit hoger beroep – waarvan de feiten zich nog afspelen in de tweede helft van 2019, dus onder de Wet Bopz – heeft de betrokkene verzocht om een schadevergoeding van primair € 20.055 op grond van de Bopz-jurisprudentie; subsidiair € 4.400 op grond van het forfaitaire stelsel. Het hof heeft de betrokkene in de gelegenheid gesteld om te reageren op de door het hof gestelde vragen.¹⁰ Mijns inziens is het tijd dat het hof zich – omwille van de rechtszekerheid – daadwerkelijk over de toepassing van het forfaitaire systeem zal uitlaten. Wordt ongetwijfeld vervolgd!

Mr. J.F. (Jeffrey) Groen
Advocaat gezondheidsrecht bij Holla Advocaten.

66

Wvggz-accommodatie niet gebruiken om gebrek aan Wzd-bedden op te lossen

Rechtbank Den Haag
30 april 2021, C/09/609558 / FA RK 21-2073,
ECLI:NL:RBDHA:2021:4547
(mr. H.M. Boone)
Noot Mr. dr. E. Plomp

Samenloop Wvggz-Wzd. Gecombineerde problematiek. Verstandelijke beperking en psychische stoornis. Geen plek in Wzd-accommodatie.

[Wvggz art. 6:4 lid 1]

De rechtbank Den Haag oordeelt over een verzoek tot het verlenen van een zorgmachtiging voor een man met een lichte verstandelijke beperking, een autismespectrumstoornis en een psychotische stoornis, waarbij het niet goed mogelijk is om de verschillende stoornissen van elkaar te onderscheiden. De cliënt verblijft op het moment van de uitspraak in een Wvggz-accommodatie. Hoewel de behandelaar meent dat hij niet in de psychiatrie hoort en geen zorgmachtiging zou moeten krijgen, wordt verzocht om een zorgmachtiging omdat geen passende plek in een Wzd-accommodatie beschikbaar is. De rechtbank verleent een zorgmachtiging voor de duur van één jaar.

[de man],
hierna te noemen: betrokkene,
geboren op [geboortedag] 2000 te [geboorteplaats],
wonende te [woonplaats],
thans verblijvende in de accommodatie [verblijfplaats],
advocaat: jhr. mr. E.A.C. Sandberg te Vorden.

Rechtbank:
Procesverloop

Bij verzoekschrift, ingekomen ter griffie op 23 maart 2021, heeft de officier van justitie verzocht om een aansluitende zorgmachtiging.

10 Hof 's-Hertogenbosch 27 mei 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:1549.